

ADÖLESANLARDA SANAL YALNIZLIK, SANAL ZORBALIK VE HEMŞİRELİK YAKLAŞIMI

Mehmet Salih YILDIRIM¹
Yakup SARPDAĞI²

GİRİŞ

Günümüzde yaşamımızın vazgeçilmez bir parçası olan bilgi ve iletişim teknolojilerinin yaygınlaşması 2000’li yıllara dayanmaktadır (1). Bu teknolojiler, özellikle yetişkinlik çağındaki adölesanların arkadaşları ile iletişim kurmalarında vazgeçilmez bir parça olmuştur. Bilgi ve iletişim tabanlı sosyal medya araçlar; kişiler arası iletişim kurma, sosyalleşmeye olanak verme, karşılıklı etkileşimde bulunma, fikir alışverişinde bulunma hatta çok farklı mekanlarda olan diğer insanlarla tanışma gibi olanaklar sağlamaktadır. Dolayısıyla genç yetişkinler için gün geçtikçe dallanan sosyal medya çok cazip hale gelmektedir (2). Sosyal medyanın bu denli kullanılmasına elbette akıllı telefonların yaygınlaşması ve her yerde internet bağlantısına çok rahatlıkla erişim yol açmaktadır. Bilinçsiz ve yaygın olarak sosyal medyanın kullanılması, sanal yalnızlık, sanal zorbalık ve bağımlılık gibi sorunları da beraberinde getirmektedir (3). Adölesanların sosyal medya kullanımlarını irdeleyen çalışmalara bakıldığında; elde edilen yüksek puanların yanında, sosyal medyanın yol açtığı yalnızlık ve depresyon gibi ciddi psikolojik rahatsızlıklar da saptanmıştır (4). Ayrıca, sosyal medya araçlarında kişisel

¹ Öğr. Gör. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Doğubayazıt Ahmed-i Hani Meslek Yüksekokulu, msyildirim@agri.edu.tr,

² Arş. Gör., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği AD, yakup_sys@hotmail.com

SONUÇ

Hayatın önemli evrelerinden biri olan adölesan çağı, sosyal ilişkilerin şekillendiği, araç olarak teknolojinin yaygın kullanıldığı bir dönemdir. Bu dönemde teknoloji ile sosyal medya da sıklıkla kullanılmaktadır. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde yaşayan bireylerde durum hemen hemen aynıdır. Bu yaygın kullanım bireylerin çevresi ile karşılıklı kurduğu iletişimin bozulmasına, mağduriyet yaşamasına ve bir süre sonra yalnız kalmasına yol açmaktadır. Adölesanların, ailelerin ve toplumunun güvenli internete erişme ve sosyal medyayı kararında kullanma konusunda verilecek eğitimlerde hemşireye özellikle önemli görevler düşmektedir. Ortaya çıkabilecek ya da çıkacak sorunlar ile ilgili önceden hazırlık yapılması, risk gruplarının belirlenmesi, erken müdahale için pratik geliştirilmesi ve uygulanacak eğitimlerde tüm topluma yer verilmesi gerekmektedir.

KAYNAKLAR

1. Tuba I. Sağlık iletişimi bağlamında kullanım şekilleri açısından dijital algı ve önemi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 2019;23(4): 1979-1994.
2. Akbulut Y. Çocuk ve ergenlerde bilgisayar ve internet kullanımının gelişimsel sonuçları. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2013;3(2): 53-68.
3. Çelen FK, Çelik A, Seferoğlu SS. Çocukların internet kullanımları ve onları bekleyen çevrim-içi riskler. *Akademik Bilişim*. 2011;2(4): 645-652.
4. Koca EB, Tunca MZ. İnternet ve sosyal medya bağımlılığının öğrenciler üzerindeki etkilerine dair bir araştırma. *Alanya Akademik Bakış*. 2020;4(1): 77-103.
5. Kırık AM. Yeni medya aracılığıyla değişen iletişim süreci: sosyal paylaşım ağlarında gençlerin konumu. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*. 2017;5(1): 230-261.
6. Amichai-Hamburger Y, Ben-Artzi E. Loneliness and internet use. *Computers in Human Behavior*. 2003;19(1): 71-80.
7. Özdemir S, Akçakanat T, İzgüden D. İnternet çağında sanal ortam yalnızlığı: Üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*. 2017;8(19): 125-136.
8. Korkmaz Ö, Usta E, Kurt İ. Sanal Ortam Yalnızlık Ölçeği (SOYÖ) geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2014;29(29-2): 144-159.
9. Morahan-Martin J, Schumacher P. Loneliness and social uses of the internet. *Computers in Human Behavior*. 2003;19(6): 659-671.

10. Morahan-Martin J. The relationship between loneliness and Internet use and abuse. *CyberPsychology & Behavior*. 1999;2(5): 431-439.
11. Martončik M, Lokša J. Do World of Warcraft (MMORPG) players experience less loneliness and social anxiety in online world (virtual environment) than in real world (offline)? *Computers in Human Behavior*. 2016;56: 127-134.
12. Prentsky M. Digital natives, digital immigrants. *On the Horizon*. 2001;9(5): 1-6.
13. Kuyucu M. Y kuşağı ve Facebook: Y kuşağının Facebook kullanım alışkanlıkları üzerine bir inceleme. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. 2014;13(49): 55-83.
14. Sabancı Y. Ergenlerde siber zorbalık ve siber mağduriyetin yordayıcıları olarak akılcı olmayan inançlar psikolojik sağlık ve psikolojik ihtiyaçlar: Eğitim Bilimleri Enstitüsü; 2018.
15. Çevirgen BD. Geleneksel ekran zorbalığı, sanal zorbalık ve ebeveyn izlemesinin bazı değişkenler açısından incelenmesi: İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü; 2018.
16. Willard NE. *Cyberbullying and cyberthreats: Responding to the challenge of online social aggression, threats, and distress*. Research press; 2007.
17. Kowalski RM, Limber SP, Agatston PW. *Cyberbullying: Bullying in the digital age*. John Wiley & Sons; 2012.
18. Ayas T. Depresyon, anksiyete ve cinsiyet değişkenlerine göre sanal zorbalığa maruz kalma düzeylerinin yordanması. *Online Journal of Technology Addiction and Cyberbullying*. 2014;1(1): 1-17.
19. Campbell MA. Cyber bullying: An old problem in a new guise? *Journal of Psychologists and Counsellors in Schools*. 2005;15(1): 68-76.
20. Gezgin DM, Çuhadar C. Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi bölümü öğrencilerinin siber zorbalığa ilişkin duyarlılık düzeylerinin incelenmesi. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*. 2012;2(2): 93-104.
21. Tanrıku T, Kınay H, Arıca O. Siber zorbalığa ilişkin duyarlılık ölçeği. *İzmir: XI Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi Bildiri Özetleri Kitabı*, 2011. p.338-339.
22. Gökmen ÖF. Örnek olay temelli sanal zorbalık ile ilgili kısa filmlerin ortaokul öğrencilerinin sanal zorba/mağdur, farkındalık, empati düzeylerine ve baş etme stratejilerini öğrenmelerine etkisi: Eğitim Bilimleri Enstitüsü; 2019.
23. Price M, Dalglish J. Cyberbullying: Experiences, impacts and coping strategies as described by Australian young people. *Youth Studies Australia*. 2010;29(2): 51-59.
24. Toprak Y. Ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin siber zorbalık algılarının incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep*. 2018.
25. Alican C, Saban A. Ortaokul ve lise de öğrenim gören öğrencilerin sosyal medya kullanımına ilişkin tutumları: Ürgüp örneği. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 2013;1(35): 1-14.
26. Avşar F, Alkaya SA. Akran zorbalığının önlenmesinde okul sağlığı hemşiresinin rolü. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*. 2018;5(1): 78-84.

27. Türkel Z, Dilmaç B. Ergenlerde sosyal medya kullanımı, yalnızlık ve yaşam doyumu arasındaki yordayıcı ilişkiler. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2019;1(1): 57-70.
28. Uysal G, Balcı S, Erdemir F. Ergenlerde internet bağımlılığı ve pediatri hemşiresinin danışmanlık rolü. *Türkiye Klinikleri Pediatric Nursing-Special Topics*. 2018;4(1): 43-51.